

ESTROFES

Veniu a mi, ninetes estimades,
més belles que la llum d' un hermós jorn;
esbeltes fillas de la pàtria mia,
venín a mi, formèune un cercle entorn.

Veniu també, donzelles, las que estimàune
de vostra pàtria tot lo que es natíu,
que si a mos cants los falta gentilesa,
son llemosins i es llemosí qui 'ls fiu.

Veníu a mi, que polsaré ma lira,
i si es ver que sas cordas no son d' or,
naxen del cor los sons que d' ellas broten
i ¡es tan hermós tot lo que nax del cor!

Oiume tots, oiume, que en mas trobes
lo crim llaors jamai encontrará,
ni en ellas cabra mai baxesa alguna,
que mon cor es lo cor d' un català.

TEODOR CREUS.

AGLAVINE I SELYSETTE, I MONNA-VANNA DEN MAETERLINCH

“Aglavine i Selysette” i “Ariadne i Barba blava”, les derrereres peces que conec de Maurici Maeterlinch, l' autor avui mes eczalsat en el món literari, acaben demostrant l' impossibilitat d' alcansar la felicitat per part del home. Am tot, una gran evolució en les ideies filosófiques s' ha produït en dit autor, manifestada en la darrera producció seva “Monna-Vanna”, en la que acaba per admetre que en la terra pot gaudirse felicitat relativa.

Monna-Vanna, no 's contenta com Aglavine en llensar la clau de la desgracia al mar, ni fer com fa Ariadne, de obrir les portes a la felicitat, mostrantla a ses companyes sense deixarles arribarhi: Monna-Vanna, pendrà una clau, una d' aquestes claus famoses que caracterisen els drames de Maeterlinch, la de la felicitat, de quina 's val les vegades que creu convenient.

¿Quin és, segons Maeterlinch, el medi d' arribar a aquesta felicitat?

Una breu comparació entre 'ls dos derrers actes de “Aglavine i Selysette” i 'ls de “Monna-Vanna” ens ho indicarán plenement.

Aquestos actes si be son diferents en la manera d' acabar, son completament idèntics bax el punt de vista del ressort que 'ls mou.—“La veritat?... La veritat?...” criden Aglavine i Guido esbojarrats..... I Selysette diu una mentida perque sap, que si diu la vritat, aquesta matará a tres persones en lloc d' una.—“Poseus la mà demunt de la boca..... poseus la mà demunt de la boca.....” I Monna-Vanna també mentex, pro en lloc de impedir que la veritat s' obri camí, ella organisa un engany per permetre 'l viure á tres persones que sense ella moririen probablement.

De lo cual pot deduirse que entre les dos mentides, hi ha la diferencia de una mentida restringida, passiva, que no pot fer creure res, a una mentida afirmativa, activa, que crea entorn d' ella, tota una nova possibilitat d' eczistencia.

Maeterlinch en aquesta nova obra, no us oferex a la vista un personatge com Aglavine, que, desconfiant de son

destí, l'ensença la clau de la felicitat a les onades del mar desde la torre de la maledicció i desgracia. Maeterlinch fa surgir un personatge que am la seguretat de son poder i sense forsar la capacitat de sa naturalesa, trovará la felicitat relativa.

El pensament capdal qu' emana d' aquesta obra filosófic-dramàtica de Maeterlinch, sembla ser:

“No 's deu dir per cap preu al món, la veritat, perque a n-aquesta el món la mira ancar am mals ulls, ja que 'l trastorna i 'l mata.

Tampoc deu dexarse que sigui sospitada, com la pobre Selysette en son llit de mort.

Hi ha que dissimular enginyosament la veritat, per cridar després, mes que mai en veu alta al tocar resultats, què es veritat i que es mentida.

Consents en entrar en la veritat, com Monna-Vanna, dintre la ilusió i la apariència?..... Serás dixós i viurás.

Mes si per lograrla, lluitas amb elles com la pobra Selysette, serás desgraciat i morirás.

Ja que 't forsen a viure en aquesta ilusió i apariència, a elles solzament deus estimar, ja que constituexen per tu la sola veritat!”

Respecte al personatge Prinzivalle, té un paregut patent amb el de Selysette, i en ell també pot veures la evolució del ideial de Maeterlinch. No fa com Selysette que 's revoluciona contra la seva sort: Prinzivalle se dexa portar de la mà i diu desconfiat ja de sa estrella:—“Agàfam de la mà, tu qu' ets la vida, Monna-Vanna, i pòrtam que t' obeiré“ en lloc de refusar i guardar son preuat secret.

Prinzivalle, que ha corregut el món en aventures continuades, se dexa conduir de la mà com un nen, després de renunciar a la satisfacció de l' orgull i de dominació, i s' hi dexa portar perquè veu en el terme del camí la font de la felicitat.

En aquest moment, Prinzivalle, s' assembla al Peer Gynt, d' Enric Ibsen, qui també vol dominar la vida i creu viure dominantla, i qui no comensa a trovar sa eczistencia un tan felís, fins que com una criatura s' agenolla devant de Solweig qui li ensenya 'l destí que ell tot sol no ha sapigut trovar.

Monna-Vanna, obra d' altra manera qu' Aglavine, ja que en lloc de demanar la veritat a una agonejanta en son llit de mort, afirma una mentida salvadora que després de sa mort permetrà viure a tres persones.

L' heroisme, segons Maeterlinch, consistex en entrar a la vida, no obrar per demunt d' ella!.. Que si nosaltres ens empenyém a obrar per demunt d' ella, superarém nostres forces i arribarém prompte a la mort! Tenim, diu, prou forsa d' àngel per probarho en móns millors! Tot al contrari com se veu del heroisme entés per Corneille.

Resumint les teories del filosoph del drama, tením, segons ell:

“Que no hem de voler ezeccutar accions superiors a nostre naturalesa humana. No son fetes pels homes: hem de buscar l' heroisme oposat, de voler solament engrandir les accions vitals útils, ancar que repugnin a nostres desitjos secrets de bellesa i justícia, pro més conformes i més útils a la vida, ja que l' humanitat no ha entrat ancar en el reialme de la veritat i viu en el de les tenebres. La veritat absoluta será la mentida d' avui. I solzament la veritat relativa i la mentida, son per l' humanitat la sola veritat.”

Seria pesat pels llegidors relatar la trama del drama, després de haver esplicat la teoria de “la mentida necessaria i creadora de vida, de la mentida que es ancar, la solá realitat per nosaltres!” paraules am que acaba “Monna-Vanna”, la original producció de Maurici Maeterlinch.

RAFEL GAY.

DIETARI DEL COR

CV.

*Al raser del fossar avuy m' estava,
à l' hora de la gran contemplació;
tot un esbart de flors obrint sos càlzers
m' encisavan ab onas de dolçó.*

*Y'l cor ubriach d' essencia benahurada
ha escoltat una véu de suau encís;*

*una véu divinal que hi ressonava
com un càntich après al Paradís.*

*Abstret boy escoltant la parla aquella
mon bon amich á l' hora m' ha sobtat,
y apar que 'l goig intens d' ubriaguesa
á son ànima l' hi haja encomanat.*

*Y abdós, callàts, guaytant en llunytanansa
hem esgranat un himne de recorts,
un himne que ressona nit y dia
al estoig sacrosant dels meus amors.*

A. BUSQUETS PUNSET.

Rectoria de La Mota, 12 Septembre 1902.

LA GUINÉU

AL BON
AMIC I COMPANYY DE PLOMA
MOSSEN F. VIVER

PREMI EN EL DARRER CERTAM D' OLOT

Batien, i era l' hora de fer beguda. En l' ombra que projectava 'l porxo les vaques rosegaven canoques de blat-demoro tendre, bo i esquivantse els tàbecs que rondinaven dintre una atmósfera quieta i xafagosa. Sota 'l gros lladoner que crexia arrán de la paret de l' era, sis ó set homes feien rodona a l' entorn d' un grossa cassola en quin fons, entre llunes d' oli i granes de tomàtec hi nadaven petites rodanxes de cogombre. Un porró blau de panxa boteruda passava de mà en mà, i entre 'l silenci matinal no interromput per cap conversa se sentia el xarriquejar continuu d' aquells pagesos assedegats.

A voltes una sobtada convulsió d' algún ventre feia sortir de la gorja un rot potent, mentres un plàcit somriure es dibuxava en els llabis untats dels altres batadors.

El repàs de les deu havia finit: un vell encenia la pipa, alguns s' havien ajassat á terra, i un bailet saltant pel mitj

de la axarraidada palla, esquibava les gallines que tossudes tornaven sempre atretes pels grans morenos i hermosos del blat qu' arrèu se escampava.

De sobte, al lluny, per la carretera que passava davant de la porta de la masia, s' hi ovirá una dona. L' esguart de tots se ficsá en ella amb aquella curiositat pròpia dels pagesos que no tenen costum de veure transitar gent pels llurs camins pedregosos. La forastera avançava decidida. Portava el mocador del cap molt endavant per resguardar-se dels raigs del sol, i sa cara com una taca roja pujava i baixava sobre la tanca d' arsos i romagueres que la tapaven de mitj cos en avall.

Ningú la conèixia, i tothom seguia fiturant-la amb la vista per endevinar qui era.

—La Pepa del hostal?

—Cà!

—La Nasia del mas Sec?

—No i renó.

—La Tona, la Molinera?

—No hi ha pas prill

Doncs, tenia que ésser de molt lluny.

A l' indret del pou, davant les corts, s' acabava 'l des-torb que no 'ls hi dexava veure tota, i allí dirigiren les mirades esperant-la embadalits amb la boca oberta. Al arribar-hi veieren que aquella dona portava un cistell on quelcom estrany, gris i borrós hi balancejava. I arrugaren les celles, clogueren les perpelles per evitar els reflexos del sol que 'ls enlluernaven i 's redressaren tots alhora, mentres una exclamació unànim ressonava potent, alarmant a les dones que surtiren a la porta.

—Jo 't flic! ¡la gilla!

—Rellampus!

—Recotre!

—Tee... tee... te, te, te, te, uh... uh... uh... assí, assí, assí!

Evocats per la salvatge ferresa d' aquell crit de guerra, exiren gossos de tots cantons, lladrant esgarrifosament, les cues baixes, el pel arrufat sobre les esquelètiques carcandes, bruts, plens de rònecs, fent esforços, que la covardia i la debilitat inutilisaven, per atansarse al cistell que ja l' havia deixat al mitj de tots la dona que 'l portava.

L' esvalot fou general: el gall, sota la carreta carregada de garves, magestuosament heròdic, estirà 'l coll llensant una nota aguda, llarga, ronca, com toc d' alerta; les gallines fugiren alatejant desesperadament; les lloques, am les ales baxes, es posaren en actitud de defensa, i abrigaren a llurs fillets, i fins els bous alsant el cap amb el brinc de menjar a la boca, pararen de mastegar, dirigiren endevant les peludes orelles i amb ulls bondados miraren envers el grupo.

Allí al mitj hi havia la guinèu, una pobra guinèu tendra ancara, no surtida de cau; estava inmòvil, amb el cap d' expresio astuta caigut, els ulls clucs, la boca fortament closa, el morret aflat, sec, cobert de pols; la cua trencada brandava d' assí i d' allà en l' altra banda del cistell, en quina nansa hi tenia lligades les potes horrorosament estretes, tan, que 'ls cordills s' enfonsaven coberts per l' inflor del entorn. Sobre les finíssimes orelles hi tenia dos nafres sagnants, materialment cobertes de mosques, i un blex dèbil, imperceptible, movia son ventre.

El sufriment no havia pas lograt esborrarli la gracia jovenívola, i al mirarla se sentia la llástima que fan totes les petites eczistencies atormentades.

—Fa 'l mort, *vatura*. Assí, assí, assí..... búscala, búscala.

Els gossos continuaven lladrant; tan promte embestien, com presos de inmotivats espant, reculaven. Un moment hi hagué que, atiats per tota la colla d' homes, arrivaren, atrevidament, fins ensumar a la captiva. Aleshores un batador pegant una forta puntada de peu al cistell, feu giravoltar a la guinèu per terra, entre les potes dels cans, que udolant fugiren. Una riota general esclatá sonora, minvá de sobte, recomensá i durá gran rato.

Aprés callaren i volgueren contemplar de ben aprop a n-aquella remaleida *faína*.

—Ben rebonica qu' era, llamp la matés. La cua, sobre tot la cua, ¿oi quina cua? Untantli de petroli i un misto... ja 's dexondiria ja. Si no fos per la por de calar foc a bosc podrien deslligarla i probarho.

I de pensar am l' esvarament de la bestioleta tots se posaren molt alegres. Mes la dona no ho hauria pas volgut.

—Vos en guardarèu prou. Tenia que seguir ancara tota aquella afrau; faria nit al mas Cercada i l' endemá camina-

ria tot el dia. Ves si li 'n causaria de perjudici aquella pensada dels altres! sense contar que quan se *morigués* (la guinèu) vendrien la pell, i sempre 'ls hi 'n donerien algun *cortu*.

Tots palpaven a la guilla: ho feien am precaució, no acostantli gaire les mans a la boca; tenien por dels seus ullals. Un volgué veure 'ls i agafantli els pels del morro, estirá amunt descubrintlos, blancs, punxaguts, verges an cara.

—No ha pas degollat a cap gallina, feu la mestressa, i esplicá l' historia...

Era un cau gros, fondo, sobre 'l timbarro, li sabien de temps; emprò no podien pas arreplegarhi a la vella. Un dia, el seu Andreuet, tot enjgant, va veure com s' hi ficava i 'ls homes de cà-seva varen correhi am magalls i axades, i mentres anaven treballant, de sobte surt la guilla grossa; i vet-aquí que d' un cop de tràmec varen tallarlli el coll en sec. El cos rodolá fent bots estranys dintre del córrec, i no *pusqueren* pas baxarhi. Enfondiren mes i trovaren á les petites: aquella i un' altra que s' havia quedat l' amo per enportàrsela a Barcelona.

¡Pobre guinèu! Gracioseta, resignada, talment semblava que escoltés la trista relació del estermi de sa desgraciada familia, i que s' entendria. La pell del voltant dels ulls se li arrugava, quel-com humit brillava en la ratlla on se unien les dos closes perpelles, ensemps que una estranya convulsió li sacsejava la nou del coll com un senglot d' amargura.

Un nen ros, amb els peus negres del suc del femé i les molsudes galtes plenes d' engrunes de pa moreno, que estava feia rato contemplant a la guinèu esperant que aquesta fes esforços per divertir-se amb ella, preguntá al seu pare porque estava tan quieta la *mala bétia*.

—Fa 'l murri, sabs? fa 'l murri. Vol fèrnos llástima. Si la deslliguessis de segur que s' esquitllaria ben depressa i s' en riuria com elles saben ferho.

—I no menjen les guilles, pare: deu tenir gana, aquesta.

—Sant cristiá, prou que menjen, respongué la mestressa. Aduc que aquella no volía pas ferho. Ja ho havien probat; a la nit li posaren trossos de pa sec, *que Deu n' hi do*, a vora 'l morro, pro ben cert que no n' havia pas tastat mica.

Oh! i feia tres dias que la tenien i prou estava ben dejuna.

—Li hagessiu dat una gallina, feu un boer am la bocassa oberta ensenyant dos rengles de dents grosses i quatre ullals punxaguts.

—Massa se n' ha *cotudes* (Deu me perdó, senyor, si peço). Amb un més tan sols les guinèus s' els hi n' havien emportat tres ó *cotre*, i grasses i ponedores qu' eren totes. ¡Crémales, s' ni 'n feian de mal aquell remaleit bestiar. I les dones de la casa, que s' havien atansat, comensaren a explicar els estragos que havien sofert en el seu galliner, mentre miraven a la petita guilla que seguia endormiscada amb aquella mueca de aburriment i de cansansi.

El noiet s' havia entossudit á fer menjar a la guinèu i li passava arràn del morro una crosta de pa.

Els homes cansats d' inspeccionar tots els indrets de la bestioleta (fins li havien fet obrir els ulls a la forsa per veure de quin color els tenia) estaven ara contemplant l' operació del *Xic*, i movien el cap d' un costat a l' altre convenuts de la inutilitat d' aquella propa.

La mare del bordegás, qu' explicava am grans crits i am gestos de desespero de quin modo li havia robat la guinèu un gall de llevor, el més fatxendero de l' enconrada, va adonarse de lo que estava fent el seu fillet i pegantli una forta empenta el feu caure de cul sobre l' era.

—Totxo, més que totxo, déxala qu' es mori; axís totes. Estava indignada, vermella, mirant al seu fill i a la guilla am la matexa expressió d' ira.

Mes el pare, qu' era un home de be a carta cabal i que solia contradir sempre a la seva muller, calmosament se separá del grupo i tornà al cap de poc amb els molls del fogó a la mà. Al veure 'l mal cor de la seva dona ell havia sentit compassió. Morirse de gana! Devia ésser molt trist i molt terrible axò. Calia provar si la guinèu engoliria alguna cosa. I somreia satisfet de la pensada.

Les dones s' en anaren. Els altres s' apilonaren a l' entorn del amo. Quan en Miquel de càn Verneda 's ficava alguna cosa al cap surtia am la seva. I volguerren ajudarlo. El capitost repartí la feina: l' un tenia d' agafar el nas de la guinèu per estroncarli el respir; axís obriria la boca, l' altre li posaria 'ls molls entre les dents, i ell, ell, se reserbava

lo més perillós; ell, li ficaria el mòs de pa ben endins de la gorja. I ho feu, ho feu am sos ditassos llargs, peluts, contrafets pel trevall, negres com el pa que va desapareixer dintre la gola de la pobra bestia plena de llafiscosa saliva. Li enfonzá aquella crosta, dura com fusta, fins que la massa no capigué entre les barres de la guinèu. Aleshores aquesta feu un esforç desesperat, titànic; carriquejaren sedents sobre 'l ferro de l' eina, s' estremí d' una manera terrible, sos muscles acerats vibraren, fent cruxir les lligadures i les nanses del cistell amb el que rodolà per terra botant com una pilota.

Tots l' havien dexada ben depressa i es miraren l' un a l' altre com si acabessin d' escapar d' un perill imprevist. Ella resta a la fi quieta i aprés, com si tingués basqueig, fent estranys moviments amb el cap, llensà am despreci el tros de pa, mentres sa cara feia una ganyota de sufriment suprem, de fàstic infinit.

--Tu metexa: nosaltres ho fèiem pel teu be.

Altra volta una gran rialla agità l' aire somort i lluminós del dematí.

Les dones a la porta de la masia posaven ous a la falda de la qu' havia portat a la guinèu.

Els pardals saltironaven sobre 'l ràfec rovellat de la teulada.

Les fulles del lladoner alatejaren am remor alegre, una ratxa de vent fresc ficantse per la pitrera dels batadors inflà les suades camises. La marinada s' alsava. Calia tornarhi...

Les vaques al cap de poc, roda que roda am pas mandrós, trepitjaven la palla qu' es trencava en sec am cruiximent suau i petites arestes, brillantes com fils daurats, voleiaven, ficantse per les obertes finestres de les cambres.

Els xabals feien capgirells entre les potes del bestiar. Els crits de *morisca dic, apa Vermella*, tornaren a sentirse repetits pel eco de les serres properes, mentres la dona del cistell s' allunyava, i el cap i cua de la guinèu anava d' asi i d' allà a cada pas alegre de la bona mestressa.

L' aplec d' ous pels masos del terme es presentava més be de lo que podia figurarse. Lo que li feia estrany era la resistència d' aquella bestioleta que portava. ¡Tants dias sense menjar i mai acabava de morirse! Ella pu s' arreglaria.

PRUDENCI BERTRANA.

DEL COR

XIV.

*Passa un any i un' altr' any, i encar, oh dona!
 ton lleu esguart mon ànima esborrona
 ab regalims de fel ;
 passa un any i un altr' any, i encar sens treva
 junyeix mon cor a la eczistencia teva,
 quelcom estrany, crudel.*

*Passa un any i un altr' any, i cada dia
 mes bella 't veu ma totxa fantasia,
 mes ardentment t' anela lo meu cor ;
 Y a cada instant que passa més m' oblidas,
 més se deslliguen nostres dugues vides
 a la empenta de glas del teu amor.*

*Mes cada colp que 't veig, dona traidora,
 cada colp que aprop meu, ubriagadora,
 et gosas acostar,
 sento en l' esluvi misterios que dexas,
 un no se què que fa endolcir mes quexes
 un no se que joiós, que 'm fá esperar.*

MIQUEL DE PALOL.

L' ART (?) A GIRONA

(CRÍTICA D' UN CONCERT
 QU' HA DE CELEBRARSE)

Molts trovarán que aquet nou sistema de crítica es fill de l' apassionament ó de la mala voluntat; no 'ns importa; hi ha quelcom qu' es abans que tot: l' art, i per ell estem disposats a parlar am la més noble franquesa i am la sinceritat més gran.

La creació d' un Círcul Artístic en aquesta ciutat va entusiasmar-nos, i en ell fundárem esperances de regeneració intelectual siguent com deuria ésser una entitat educativa del públic. I qui sab els castells enlaire que férem vegent pròcsim un renaxement artístic que dexiondiria 'ls adormits i aclariria la visió als desperts, que no son gaires.

Avui, segons veus que corren, i corren massa per ésser rumors in-

fundats, aquella societat, al darse a conèixer, comensarà per un concert on l'art no presidirà pas am la cara somrienta, sinó que al contrari, s'hi afligirà i fins es fàcil que irat ne fugi dexantnos, com diu la gent, a la lluna de Valencia.

Nosaltres sabem perfectament que diènt aquexes coses, ens miraran de reull tots els que, plens d'entusiasme inconsiderat, volen per la nova societat una propaganda a ulls clucs, fanàticament encoratjadora. Repetím lo dit; no hi fa res. Jo crec que s'estimen mes els fills reptantlos quan s'ho merexen que no anantelshi sempre amb afalacs inmoderats. Axís se suposa que té més amor per la dita societat el que prevèu, avisa i renya per endevant, que aquell que espera que 'l mal estigui fet i critica quan no hi cap l'esmena. I nosaltres tenim datos per creure que la primera manifestació pública que 'l Círcul Artístic farà en aquesta ciutat, ha d'ésser en desprestigi del bon gust i de la societat, nova vestal del temple de la bellesa. Entenem que val la pena de perdre el temps dedicanthi quatre ratlles sinó per evitarho, (els disbarats casi sempre son inevitables) al menys per donar la veu d'alerta a les ànimes candoroses. I no som pas profetes; pró quan no 's te més que pa i caliu no poden ferse altre cosa que torrades; i dats els elements que 's tracta de juntar en el primer concert, no 'n pot sortir pas cap llamedura, tot lo més un platillo de festa major, que pels paladars delicats es una cosa que passa de grollera.

Sembla que lo únic que s'ha tingut en compte ha sigut comensar aviat i fer *molta música*, sense mirar com ni de quina manera, ni portar un plan determinat, ni una ideia lògica. Per no desairar a ningú (sempre els ditxosos modos) s'hi han enquivit tots els que tocaven o feien tocar un instrument qualsevulla sense pensar, que no tots els que sonen fan música, ni que les bones formes, am tot i ser una cosa molt bona, no poden produir per si soles un borrall de bellesa.

Axís sembla que s'han juntat tal varietat d'elements, que més que un concert d'una societat filarmónica, semblará un concert de beneficencia.

Se 'ns ha dit qu'hi prenia part la música de regiment; s'ens ha dit qu'es procurava formar una orquesta nombrosa per tocar l'"Ave-Maria" de Gounod, i se 'ns han dit altres coses que no recordem; no importa, am tot axò n'hi ha prou per passar un mal rato i fer que les persones de criteri formin un trist concepte del Círcul Artístic.

Una banda, per bona que sigui, mai será un element propi per un concert en un lloc tancat, i menos per alternar amb instruments de corda, axò sense comtar que tots sabem lo que son aquexes músiques militars, que tal com están organisesades, es imposible que arriuin ni tan sols a regulars, i fentloshi justicia, no servexen per altre cosa que per donar aire als soldats, anant i vinguent del exercici. Ferles hi pendre part en un concert de pretensions es posarles i posarse en ridícul, i estem segurs que 'l director de la esmentada banda, sent com deu ésser persona entesa, hi ha de concorre am molt poc gust a n'aital concert, i si hi va sense recansa és que te un trist concepte dels que han d'escoltarlo

En quan a l'orquestra qu' es tracta de formar és encara una pensada més sense solta; les orquestes no 's fan, estàn fetes, i ni totes aquestes valen ni totes estàn disposades per a fer música de veres. Improvisar-les, cercar músics com qui busca cargols, ajuntarne forces, ferne una *cantitat* que s' ho valgui, és buscarse feina sense profit, és volguer omplonar cadires per fer patxoca, emprò com més siguin, sobre tot si son com els que abunden pels encontorns, mes fàstic faràn i ancara més si toquen coses que estem acostumats a sentir regularment interpretades pels cegos que d' en tant en tant ens visiten.

Imagíninse un foraster qu' hi vagi de bona fè en una vetllada d' aquestes, ¡quin concepte formarà de nosaltres! si una societat essencialment artística enjipona concerts per l' istil, si allí les families dels socis hi estan mol sèries creient escoltar una cosa bona, si allí s' hi reunexen els més intel·ligents de la ciutat, els més amants del art, els de gust més refinat ¡com estaràn els altres! Fa por pensarhi.

¡Deu meu! ¿Quan serà que la gent tindrà el convenciment de que una de les coses que més se necessita per fer art es la senzillesa i la sinceritat? Aquí no abunden pas els artistes; emprò n' hi alguns que ecsitantloshi l' amor propi i demostrantloshi qu' els que han d' escoltarlos son homes d' entusiasme i de seny musical, faríen esforços, i cada un ple de bona fè, podria fer quelcom, *dirnos* alguna cosa, expressarse sinó am perfecció amb intenció, am tota l' ànima No cal buscar sabiduria sinó art; entremitj de mil paraules falses pot surtirne una d' en certada, i és aquesta.

Ara pregunto: ¿com volen que 'ls elements sans tinguin confiança i procurin lluirse vejent el criteri de la junta del Circul Artístic? Si es comensa axís, no 's farà res, ni 's perfeccionará ningú, ni s' educará a ningú, i deprés del primer concert les ànimes de canti seguirán com abans, el sant ensopiment regnarà com sempre, i hauràn suferit un altre desengany; els pobres que tenien esperances de regeneració, i la societat al primer pas ja haurà caigut de nasos fentse una bussoga que li pot costar la vida.

La proposició d' aquell soci que volia que 's comensés ballant estava més en caràcter: al menys n' hi hauria hagut que haurien sentit en son cor emocions dolces: els enamorats.—*P. V.*

INTIMA

AL AMIC MOSSÉN LLUIS PUIGMITJÁ AM MOTIU DE SA MISSA NOVA

Ditxós de tu, amic estimat, *dexem-t'ho dî a ne mi que al cor*
que tens l' esprit asserenat *se m' hi congria la negror*
i enllumenat am raigs de festa; *d' un cap de nívol de tempesta.*

*Tu tens l'esperit asserenat,
tu tens el cor fortificat
per una sava sobre-umana;
ja has travessat la gran maror
del mar del món enganyador
que cent abismes arreu bada.*

*Quan en tes mans devalli Deu,
prega per mi, per l'amic teu,
que's desemboiri ma esperansa;
jo, amb el cor trist, amic aimat,
adoraré al Deu increat,
quan en tes mans hagis alsat
per adorar-la l'Hostia Santa.*

ANTONÍ VIVER.

25 de Setembre, 1902.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

¡Tatarit!.. ¡Tatarit! Tenim el gust de notificar a nostres llegidors, als que portan melena i corbata am bagues, i demés animals de ploma i al públic en general, que l'Asociación literaria de Gerona repartirà dintre poc temps el volum de les composicions premiades en el Certàmen de l'any mil . mil, nou cents que és, com si diguéssim de l'any xex. I ancara diràn que está de crissis.

El nostre redactor en cap, Mossèn Francisco Viver no ha tingut altre remei que agafar la maleta i tocar el dos d' aquesta ciutat i anar-se'n de vicari a Sant Jordi Desvalls. No obstant ens ha promès treballar amb activitat, sempre i quan les ocupacions li permetin, per a nostra revista.

El ¡Cucut! de tant en tant es passa gabatx per a fernos la setmanal visita. Potser en lloc de volar a nostra redacció, se'n va cap als arbres de la devesa. Lo metex ens passa amb algun altre periòdic de cambi. ¿Aont es pert l' aigua?

Diuen qu' aquí a Girona ¡aquí a Girona, si, senyors! aparexerá un periòdic titulat *El Fuet*, endressat a clavar pallissa als caciquistes i demés besties danyines del pacífic Olot.

Causes imprevistes varen obligarnos a suspendre la publicació del folletí "L' Amor dels Sepulcres" però no s' enfadin els nostres suscriptors perquè dintre poc temps els hi regalarem un poemet inèdit titolat: "Amors a Montanya" molt bonic i rexinxolat, original del llorejat poeta, colaborador i amic nostre, n' Antón Busquets i Punset. Advertim qu' agradará molt, principalment a la jovenalla, perquè és una cosa tendra, tendra.

I are ve la part llastimosa. Dintre poc comensarem a cobrar els rebuts de la segona mitja anyada. Senyors: amb axò ja hi tindrem formalitat perquè s'ho val la pena. Es un moment no més; la ma a la butxaca i un cop de voluntat i en paus. Esperem que ho esperarán am febre tots els nostres favorexedors que tan es preocupen de les bones lletres.

Aqui Girona s'han celebrat les misses noves de Mossèn Genís i Mossen Pericot en les que hem tingut el pler de sentirhi la paraula de Deu amb el llenguatge del cor, qu' es la llengua de la nostra pátria. Dintre pec també 's celebrará la de Mn. Matas, i també 's prepara un sermonás que diuen que será de bó i millor. Felicitem als novells preveres pel seu bon gust i acert. Deu i la Patria els hagrairán 'l be que fan

Ha sigut precessat am motiu de lo de Borrassá nostre amic i distingit col-laborador en J. B. Torroella. No diem res més per què tenim por de la mala cara de la gent de les altes esferes.

Ha sortit a la llum pública la segona edició del poemet popular d' en *Ramón Masifern*, amb un pròlec de Mn. Jacinto Verdaguer. Vatja, que a Catalunya 's va aprenent de lletra i deu anar caient en desús alló de passarse ells llibres de má en má per a enterarsen. També s'ha publicat un agradós tomet de poesies de 'n Falp i Plana i noves edicions de *L' Atlàntida* i *Flors del Calvari*.

REVISTA DE REVISTES.

Montserrat.—En son nombre corresponent al present setembre dona a conèixer les importants mellores que s'introduiràn en dita publicació. Aparexerà pròcsimament cada quinze dies en setze planes i en tamany major i amb il-lustracions dels notables artistes Gaudí, Graner, Riquer, Devesa, Llimona, etc. Té en preparació per a regalar a sos subscriptors un volúm d' "Idilis y Baladas", originals del poeta mallorquí Mossèn Costa i Llobera.

En el metex nombre hi figuren escrits d' en Carner, Rafel Masó, Paradedá, etc..., i reproduex l' article "Delenda Juris Cathalonix", insertat a *VIDA* per primera vegada i original d' un distingit col-laborador nostre, que per raons manifestades a nostra redacció no firmà son treball. Donem grans mercès a una publicació tan verament catalana com la esmentada, i a l' ensemps felicitem a nostre bon amic per ses atinades consideracions i sos conexements ben paits.

—*Revista de Bibliografia Catalana*, núm. 4, any II.—Publica: Un interessant article, sobre l' "Inventari de la Llengua Catalana, de don Marian Aguiló y Fuster" degut a la ploma de son fill Angel, seguit d' una mostra d' aquesta obra que reportará un benefiei immens a nostra llengua i al diccionari monumental que dirigex l' incansable escriptor Mossèn Alcover; una noticia feta am la trassa d' home estudiós i

entès, sobre "Lo carcer d' amor, de Diego de San Pedro", d' en S. Sanpere i Miquel, acompanyada d' il·lustracions d' aquesta obra molt ben reproduïdes; i la acostumada secció de "Butlletí Bibliogràfic" amb observacions sobre les obres publicades que s' ho merexen.—*J. Montserrat.*

—*La Veu del Ampurdà*, de Figueras, ha comensat de publicar una sèrie d' articles sobre gramàtica catalana, els quins, si hem de dir la veritat, no 'ns acaben pas de fer el pes.

Diu primerament que en el camp literari català hi regna confusió i capritxo. Això és molta veritat; però ¿podria dirnos el Sr. Artizá, autor dels mentats articles, si les raons am que ell va texint ses regles son bones i suficientment clares per treure aquesta confusió? ¿Podria dirnos si les seves raons son les que no son capritxoses? Li fem aquestes preguntes, senzillament perquè, a nostre manera d' entendre lo qu' ell va ecsposant no 'ns sembla pas molt a propòsit per a lograr el fi que 's proposa, i sinó, vegis algunes de les raons perquè ho diem.

Diu que hi ha persones de gran significació que usen paraules dialectals, i posa l' eczemple de Mossèn Verdaguer qu' escrivia *Folgueroles* en lloc de *Folgarolas*, sent aixís que totom ho anomena d' exa última manera. Esta be. I, diem nosaltres, ¿quina diferencia hi ha en la pronunciació d' aquestes dos paraules? No és la matexa, tant si acaba en *e* com en *a*? ¿Per quin motiu ha d' esser *Folgarolas* i no *Folgaroles*? Doncs si l' autor sembla tan amic d' acomodar la escriptura a la pronunciació ¿perquè no escriu *els*, en lloc de *los* sent axis que en casi tot Catalunya, inclòs Figueras, totom pronuncia *els*?

La metexa falta de lògica s' observa en aquell paràgraf que diu: "La *x* deu pronunciar-se semblant a la *ch* castellana com en *panxa*, menos seguint a calsevol vocal que no sia la *i*, com en *fixar*, que 's pronuncia com *cs* ó com en castellà." De consegüent, si no es pronuncia com la *ch* castellana, seguint a una vocal que no sigui *i*, tindrem que *fixar* es pronunciarà *fichar*, i no *ficsar*. A més de que és fals que la *x* tingui sempre després de vocal el sò de *cs*, o com en castellà; perquè moltes voltes te el sò de *cz*, que 'ls castellans no conexen, com en *eczamen*.

Com l' autor te ganes de continuar aquets articles, nosaltres també contem parlar d' aquest assumpte en nombres successius.—*A. V.*

VIDA

PUBLICACIÓ QUINZENAL DE LITERATURA I ART

Sortirà el 15 i 30 de cada mes

Preu de subscripció. Mitj any, 2'50 Pts. Se paga per avensat

NÚMERO SOLT 20 CENTIMS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: CLAVERIA 8